

NOVA PRAVDA

GLASILO NARODNO-SOCIALISTIČNE STRANKE.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Gradišče št. 7, levo.
Telefon šte. 77.

Izhaja vsako soboto.

Mesečna naročnina: za tuzemstvo 4 Din za inozemstvo 6 Din.

Inserati se računajo po velikosti: Cene so navedene
v oglasnem delu.

F. B.

Politika à la va banque.

Od nekdanj nisem maral kvartavcev — hudičevih delavcev, kakor jih imenuje narod. Prav posebno mrzim hazardno igro, kjer deli goli slučaj dobiček in izgubo, ne pa razumnost posameznega igralca. Nadvse pa se mi gabi — goljufivo igranje.

Z istega stališča, ki mi velja v zasebnem življenju za načelo, presojam tudi politično igro. Hazardisti so po mojem mnenju povsod nepotrebna in kvarna družba, ki živi le na račun človeške lahkovernosti. Kadarkoli in kjerkoli pa sta se pojavili v družbi sebičnosti in profitarstvo kot glavni gonilni sili, se je v njunem sprenstvu oglašal hazard, da se okoristijo posamezniki z delom ostalih.

Tudi javno življenje v Jugoslaviji kaže politične dobičkarje, ki jih smemo prištevati med srečolovce gornje vrste. To so moške, ki so jih dvignile neurejene razmere na površje in jim pripomogle v dobi splošne desorijentacije do nezasluzenega ugleda. Tak moški je n. pr. Stipa Radić, ki je brez dvoma izredno naobrazen in pozna dušo hrvatskega kmeta bolj, kakor katerikoli izmed hrvatskih inteligentov, saj je živel v neprestanem stiku s seljaki. Odtod je tudi sila njegove osebnosti, ki se kaže v ogromni narasti njegovih priručnikov. Toda g. Radić navzlic inteligenci ne razume življenja, drugače bi ne stavil vse na isto kvarto: Ali popolna ramostojnost hrvatske države ali — nič. Nevarna je ta igra in škodljiva celokupnemu napredku. Treba bo znižati postavko na dosegljivo mero. Poleg hazardista pa je g. Radić še nekoliko igralec s — krivimi kvartami; saj ve prav dobro, da je njegov načrt »mirotvorne čovječanske republike«, čeprav bi mu Srbi ne nasprotovali, ravno tako neveljavlj, kakor praktična izvedba komunizma.

Tudi g. E. S. v Sloveniji je srečolovec. Njegova stava pri igri sicer ni velika, zato pa je moč tem bolj vstrajati. Ako mu izpodleži tu, začne drugje: »Skromni« mož »simpatizira« z »Delavci«, zdaj v »Jutr. Novosti«, zdaj v »Radikalu« tisoče ljudi, navaja imena vsak ponedeljek odlične osebe, ki ga še baže niso spoznale za neresnega. Zabavlja na milijonarje à la Derž — hola, skoro mi je spodrsnilo pero — Lenarčič, Azman i. dr., presaja radikalne koronice iz Srbije v Slovenijo ter se hudeje nad Sajovicem, da mu je »uzmal« tako sadiko za Kočevje itd. Nasproti pa ne gane niti z mezinem, da bi ekspatriiral n. pr. korupcijo in draginjo, leži na trebuhu pred Pašičevimi milijardami, povzdiga v nebo, kar je bilo, zamolči pa, kar je...

G. E. S. ne pokvari nič in ne koristi nič. Navajam ga le mimogrede za zabavo, kakor se omenjajo včasih »Koprive«. Vse bolj nevarni kakor g. E. S. in njegov »Radikal« so politični hazardisti, ki igrajo z milijonskimi stavami in goljufivimi kvartami. To so naši demokraci.

Ko se je pojavilo »Jutro« na političnem obzorju Slovencev, smo se ga raz-

veselili v mnenju, da bo posezalo s svežimi silami in mladinskim idealizmom v neurejene razmere, da se čimprej ozdravi družba. Toda bridko nas je razočaralo. Besne osebnosti in vprav sadistična naslada nad umazarijami, kakor jih je poznala javnost komaj iz prismojenih pismen kake Theimerce, so prišle šele z »Jutrom« v modo. Ker pa naprednjakom mladinskega kova ni zadostoval dnevnik, so izdajali še tednik »Ponudnik« žalostnega spomina, da izbruhajo tem več gnoja in smradu v svet in posurovijo še bolj družbo. »Jutro« povečuje brezobzirni materializem in opravičuje povsod z nesramnim cinizmom vsako še tako ogabno početje svojih duševnih roditeljev in krušnih očetov. Spominjam na Kamenarovičeva razkritja, na spor v JDS, da ustanovitev NNS, na nakup »Slov. Naroda« in na najnovejšo besedolomstvo. Polno advokatskih »knifov« in cinične drznosti blati nasprotnike dostikrat grše kakor mariborska »Straža«. Da dokažem, kam vodi n. pr. trgiranje in zavijanje citatov po »Jutrovi metodi«, navajam tudi jaz dobesedno po »Jutru«: »Ustanovila je dnevnik (namreč NNS) z edinim namenom, da bruha ogenj in žveplo na napredne ljudi (scil. demokrate)... ki se niso nikdar strašili nobenega sredstva v doseg svojih osebnih ambicij.« Ali ni to neprekonsna fotografija, ki jo je izstavilo »Jutro« samemu sebi in vodilni demokratski kliki?

Glavno načelo socialne pravičnosti je nedotakljivost osebe. Zato obsojamo suroveža, ki o čista pobabljenca telesne ali duševne libe. »Jutro« je svetost osebe deveta briga. Prezira jo istotako, kakor se ne meni za običaje in navade globoko ukoreninjene v družbi. Niso še tako daleč časi za namil, ko so se sami ubijali ljudje, ako jim n. pr. ni bilo mogoče poravnati dolga, ki so ga napravili pod častno besedo v lahkomišelnosti igri. Danes je tudi častna beseda pri demokratskih pravičih le še pretveza za osebnost — profit. »Kar Jutro redi, vse le — profit lovi!«

Š to zadnjo kretinjo pa so izdali demokratski kvartopirci goljufivo kvarto, ki se je poslužujejo v politiki. Vse njihov blesteči program, ki se nb, tudi le malo razlikuje od narodnosocialističnega, je — »švindeli«, njihov nacionalizem je — »švindeli«, njihova naprednost — »švindeli«, njihova skrb za uradništvo — »švindeli«, preračunan le na ciganijo in profit. Vse njihovo stremenje gre le za dobičkom in varanjem javnosti. Cinični krog »Jutra« in sorodnih lističev so spravili besedico »demokrate« v najslabši glas. Danes je ta pridevek psovka, ki se je stramuje poštnjak. Nekdaj ugledna stranka v Sloveniji gre političnemu bankrotu nasproti. Prav je tako! Kajti le z izločitvijo hazardistov à la va banque more ozdraveti družba in država —

*) Primerjal n. pr. članek v »Jutru« 19. jan. 1924: »Radikalni svetniki« in uvodnik v »Novi Pravdi«: »Stališče NNS do NRS!«

Stanovanjska zaščita in uradništvo.

»Slov. Narod« je pričel tudi po Žerjavovih metodah. Pa kaj bi ne, saj mu je vendar dr. Žerjav krušni oče! Preteklo soboto je iznašel jako perfidno dnevno notico, v kateri hoče zlasti našemu uradništvu natresti peska v oči. — Pogreva prav previdno zadnji shod hišnih posestnikov, kuluk in nove takse. Vse to meša in mrcvari, kakor da ljudje tega ne bi vedeli in čutili. Silno se mu smilijo trgovci, hišni posestniki, industrijalci itd., ker se jim tako slabo godi, ker gredo drug za drugim na kant, ker zapirajo svoje trgovine in obrate (vsaki dan zvečer, drugi dan pa jih zopet odpro!), ker nimajo več kaj jesti in obleči, ne zahajajo več v gostilno, ne na plese, ne v gledališče, ne v bar, ker bodo žalostno končali svoje »borno« življenje — — — Vse to je strašno, strašno! — — — Hudo se smilijo ti sloji jutrovcem, ker ne zmorejo več za davke, zato jim hoče »Narod« pomagati in zopet najti povod za zvišanje cen žividom, obleki, stanovanju itd.

Saj so uradniki sedaj dobili vendar nekaj doklad, ta »revni, pridobitni«, meščanski sloji pa naj ne bi imeli nič od tega? Vse je prišlo prehitro! Prej, ko je bil dr. Žerjav minister, je on poskušal, da se je o poviških (ki jih nikdar

ni bilo) par mesecev prej zvonilo, in da so vsi ti »ubogi« meščanski sloji storili potrebno, da se pravočasno »dvigne vrednost« blagu.

Zato mora zopet Žerjav v Beograd, ta je briteh in za to manipulacijo nad vse sposoben in »Narod« kliče vse meščane na krov! Naši pridobitni krogi naj se združijo z državnimi uradniki v eno fronto in vse bo dobro. Potem bo seveda doseženo tudi to, da bo razveljavljen zakon o zaščiti stanovanjskih najemnikov, kar je »Narod« iz pozabljenosti v svojem poročilu zamolčal. Potem se bodo mogli hišni posestniki uradniku vsaj izkazati hvaležne za podporo v tem boju ter jih po svoji volji lahko metali na cesto, kadar se jim bo zljubilo!

Oprostite nam, atek »Narod«, da smo Vaše poročilo o shodu hišnih posestnikov malce dopolnili. Sicer tega ne bi bilo treba, ker uradništvo pozna vse meščanske »pridobitne« sloje, pozna »Jutrovo« kliko in »Narodove« podprenike ter celo demokrate. Je pa dobro, da spoznajo demokratsko perfidno zavijanje tudi vsi drugi proletarci! S temi bo udarilo uradništvo neko skupno po vseh svojih tlačiteljih! Zapomnite si to vsi, ki se lahkomišelnost igrate z našo sedanjostjo!

Vladimir Ilič Ljennin.

Dne 21. januarja ob pol sedmih zvečer je v Moskvi umrl predsednik sveta ruskih ljudskih komisarijev Vladimir Ilič Ljennin.

Ljennin je bil rojen 10. aprila 1870 kot sin gimnazijskega ravnatelja v Simbirsku ob Volgi. Njegov brat Aleksander je bil kot študent-revolucionar obošen, ker je bil zapleten v zaroto proti ruskomu carju Aleksandru III. — Mučniška smrt brata Aleksandra je ustvarila v Ljenninu nepomirljivo sovraštvo proti caristični moči. Že kot sedemnajstleten študent se je Ljennin udeleževal dela v revolucionarnih organizacijah, bil zato preganjan, odveden v Sibirijo, katero je lahko zapustil šele leta 1900. Prosi sibirsko sužnjost je odšel v inozemstvo, kjer je stopil na čelo ruske socialno-demokratske organizacije. V inozemstvu je izdajal v družbi propagandni list »Iskra«, ki se je preko nemških in avstrijskih mej utihotaljal v Rusijo.

Komaj je bilo rusko socialno-demokratsko gibanje v povojih, že je nastal razdor. Na drugem strankinem zboru ruske socialne demokracije leta 1903 sta si stali nasproti dve struji: boljševiki in menševiki. Boljševike je vodil Ljennin in zagovarjal nasproti usmerjeni in kompromisni taktiki marksističnih menševikov, misel revolucije, diktature. Ljennin je bil za diktaturo poklenih revolucionarjev, organiziranih v centralnem komiteju, obstoječih iz samih navdušenih, za vsako žrtev pripravljenih pristavev. Ljennin je nastopal proti zahtevi menševikov, da se pripusti maso v vodstvo stranke, ter povdarjal stališče, da mora strankino vodstvo stati nad maso.

Nasprotje med boljševiki in menševiki je prišlo še do konkretnih izrazov v revolucionarnih dneh 1. 1905. Spor se ni zbil samo v mejah oddvojenega mnenja, kako organizirati stranko, ampak je posegel dalje. Nastal je spor: kakšna pota naj ubere revolucija. Taktik je Ljennin prvič zasnoval načrt: Proletariat si lahko v bližajoči se revoluciji osvoji oblast le na ta način, če si podvrže stotilijonsko rusko kmetstvo in prevzame njegovo vodstvo. Vodstvo kmetstva ljudstva si osvoji proletariat s tem, da kmetom z revolucionarnimi dejanji zagotovi veleposelstniško zemljo.

Leta 1905 se načrt Ljenninu ni posrečil, ker ni našel podpore pri kmetih. Ko je pa leta 1914 izbruhnila vojna, je Ljennin začel, da je prišel čas, ko bo lahko uresničil svoj program. Ljennin se je leta 1914 nahajal v Krakovu. Avstrijska vlada ga je zaprla, pozneje pa izpustila. Odšel je v Švico, kjer je izdal parolo: Prenehati mora vojna imperijalističnih razbojnikov. Končala bo pa vojna le z revolucijo delavcev v onih deželah, ki so zapletene v vojno. Ko je izbruhnila 1. 1917 v Rusiji revolucija, je v plombranem železniškem vozu preko Nemčije odpotoval iz Švice v Rusijo, nastopil proti koaliciji menševikov in socialnih revolucionarjev, zaklical množicam stradalajočih delav-

cev, vojskovanja trudnim vojakom in zemlje lačnim kmetom: Demokracija je nezmogočna da vam da, kar potrebujete. Zato doli z demokracijo! Vso moč sovjetom!

Ljenninova gesla so našla odziv med delavci, vojniki in kmeti. Misel strankine diktature se je pretvorila v resnico. Delavci, vojniki in kmetje so v obupu nad nadaljevanjem vojne prišli v vedno večjo odvisnost od nekoliko tisočev broječega članstva boljševiko-komunistične stranke. Novembra 1917 je Ljennin strmoljavil vlado Kerenskega. Prvo delo Ljenninove vlade je bilo, da je sklenil mir v Brest-Litovskem in s tem pridobil vojsko na svojo stran. Drugo delo Ljenninove vlade je bilo, da je prepustila v last veleposelstniško zemljo. Na ta način si je Ljennin zagotovil popolno naklonjenost kmetov. Še več, pridobil je boljševičem delavskemu proletariatu hegemonijo nad kmeti. Kar je smatral Ljennin že 1. 1913 za uspešno izvedbo ruske komunistične revolucije, je postalo dejstvo. Bela vojska je bila poražena, oblast v rokali sovjetov.

Kruto se je pa maščevalo naziranje Ljennina, da bo s prepustitvijo veleposelstniške zemlje kmetom ustvaril temelje za čisto socialistično družbo. Rusko narodno gospodarstvo je pričelo vsled komunističnih metod propadati. Primoran je bil koncesionirati kapitalizmu gotove predpravice. V Rusiji se je pričel razvijati nov razred kapitalistične buržoazije. Idejna zasnova komunizma je zadela na težkoče, katerih ni mogoče brez kompromisov premestiti. Iz komunistične revolucije je ostal kot edin trajen uspeh: izvedba agrarne reforme, ki pa še daleč ne pomeni prekvasset kapitalističnega družabnega reda v socialističnega.

Prav tako se ni uresničila Ljenninova težnja, da bo po vzorcu v Rusiji tudi po drugih državah zanetil boljševiško revolucijo. Saj so gospodarske prilike posebno v evropskih državah povsem druge, tako da ruska gesla niso mogla najti tisti odziv, kot so ga našla v agrarno zaslužjeni, fevdalni Rusiji. — Ljenninova propaganda izven Rusije pomeni za proletarijat v gotovem oziru celo poslabšanje njegovega položaja. Z zablodami ruskega komunizma se je razdvojilo doslej enotne stranke in s tem oslabilo odporno silo proletarijata.

Naj bomo še taki načelni nasprotniki Ljennina, moramo priznati, da je z njim umrl moč, ki je brez primere v zgodovini vodil naravnost gigantski boj za pravice delovnega ljudstva. Neposredno je njegova borba vplivala na razmere v vseh državah na svetu in pripomogla delovnemu razredu do uspehov, ki bi jih brez ruskega pritiska nikdar ne doseglo.

Z Ljenninovo smrtjo je ruska komunistična stranka izgubila svojega duševnega voditelja. Izguba, ki bo nedvomno še bolj poslabšala položaj razkrajajoče se boljševiške diktature.

— nulla fides!

Že cele tri tedne napolnjuje politično ozračje vprašanje ljubljanskega mandata. »Jutro« argumentira s svojimi kolonami pridržanje mandata, »Narodni dnevnik« pa polni svoje predale z besedolomstvom. Nas narodne socialiste zanima zadeva v toliko, da vidimo in motrimo to »poštenost« pri takozvanih »naprednjakih«. Mi smo to demokratsko »poštenost« že čutili na lastnem telesu v prvem početku našega razvoja, najbolje pa ob priliki predzadnjih občinskih volitev v Ljubljani. Gospod Ribnikar se bo še spominjal na oni moment, ko je oficijelno izjavil našemu tajniku, da bo JDS šla v boj s poštenimi sredstvi brez osebnih napadov in da se bo strogo držala dostojnosti. Zadnji dan pred volitvami pa je »Jutro« prineslo ogaben napad na »Jugoslavanski kreditni zavod« in njegove funkcionarje, ki so bili slučajno naši kandidati. Gospodje okoli dr. Trillerja in dr. Ravniharja se na ta slučaj sigurno še dobro spominjajo. Ti gospodje, ki so bili sami takrat in posled še »demokraci«, so to jaro gospodo morali že natančneje — rekli bi do golega —

poznati, ker so se vzlic temu, da je vladala med starini in mladini taka načelna »harmonija«, vendar-le razšli. Vendar so si po preteku nekaj mesecev zopet podali roke in šli skupaj reševati »naprednost« Ljubljane. Nimam izraza, da bi to postopanje očrtal. Danes pa jadikovanje in »na pomoč« klikanje vse »napredne« poštene javnosti. Nehote mi pride na misel izrek: povej mi s kom obuješ, ...! Kje leži krivda tega prekanja? Na obeh straneh! JDS je javno dokumentirala, kakor smo mi že vnaprej zatrjevali po svojih skušnjah, svojo politično »poštenost«, NNS pa svojo že toli preiskušeno politično naivnost. Da so bili stari politiki, kakor se radi nazivajo, tako naivni, to jim štejemo vsekakor v greh. Mi smo večkrat nam očitano politično naivnost vtaknili mirno v žep, češ, vsega se moraš privaditi, človek nima nikdar, posebno pa ne v politiki oziroma taktiki dovolj šole. Ta lekcija bo mogoče za stare gospode zadostovala, nas so že prejšnje docela »zbrh-tale«.

Protiklerikalni blok in ljubljanski mandat.

Naša stranka direktno ni zainteresirana glede spora med Narodno-napredno in Jugoslavansko demokratsko stranko za Reiserjev mandat. Spor je smatrali za notranjo zadevo prizadetih strank, katerih izključna naloga je tudi, da se pogovorita med seboj glede izvajanja pogodbe. Mi smo o priliki, ko je tudi nas vabila JDS, da vstopimo v skupni blok z njimi in NNS, torej še pred sklenitvijo sporazuma, opozorili Narodno-napredno stranko, da malo verjamemo v iskrenost s strani JDS in malo verjamemo, da bo JDS v duhu sporazuma prepustila 1. januarja mandat dr. Ravniharju. Naša opozorila so nalezela pri Narodni-napredni stranki na gluha ušesa. Danes se je izkazalo na celti črti, da smo imeli mi prav in da je Narodno-napredna stranka napravila veliko pogreško, ko je nasleda priljanim, a zavratnim vabam gospodov mladincov.

Toda, čeprav nismo direktno zainteresirani na sporu za Reiserjev, oziroma za Ravniharjev mandat, nas vendar mora zanimati spor s širšega stališča slovenske politike sploh in gotovo ni odveč, da tozadevno zavzamemo svoje stališče.

Posebno s strani demokratov se je zadnji čas propagirala misel protiklerikalnega bloka. Uvidevamo, da je neobhodno potrebno, da protiklerikalne stranke ob gotovih prilikah skupno nastopijo proti klerikalizmu. Kompaktni klerikalni reakciji bi bilo potrebno postaviti kompaktno protiklerikalno fronto, če bi se hotelo doseči stignji uspehi.

Toda mi se ogrevamo samo za tako protiklerikalno fronto, v kateri bi bile zastopane vse protiklerikalne stranke. In kar je najvažnejše, da v taki fronti ne bi bila nobena stranka izpostavljena pritisku, da izgubi svojo popolno neodvisnost. Niti na um nam ne prihaja, da bi na ljubo tej ali oni meščanski stranki zatajili svoj socialistični program, zatajili svojo preteklost in pljunili na vse tisto, kar smo doslej smatrali za naše najsvetejše, pljunili na svoje prepričanje. Naj se nas sodi z nasprotne strani kakor se hoče, eno nam mora priznati vsakdo, da smo doslej še vedno konsekvntno ravnali po načelih znanstveno utemeljenega in jugoslovanskim razmeram odgovarjajočega narodno-socialističnega programa. Naj smo bili preganjeni, naj smo imeli pretrpeti še toliko srditih bojev, vztrajali smo in nikdar omahovali.

Popolnoma nesprejemljiva je bila zato za nas težnja JDS, da na ljubo njenim osebnim veličinam, ali pa na ljubo njeni organizaciji, likvidiramo narodno-soc. stranko. JDS se do danes še ni izjavila za paritetno in enakopravno zastopstvo vseh protiklerikalnih strank v enotnem bloku. Nasprotno, JDS je identificirala protiklerikalno fronto s svojo lastno stranko. Podobno kot komunisti, s katerimi smo se svojčas pogajali za enotno delavsko fronto, ki so zahtevali, da se priključimo njihovi organizaciji in priznamo marksistični socializem. Če se nismo mogli pod temi pogoji priključiti marksističnim socializmom, ki so nam po programu vse drugače blizu kot meščanske stranke, je toliko manj pričakovati, da se priključimo JDS, s katero v svojem socialističnem programu nimamo ničesar skupnega in bi nas z njo le trenutno — z ozirom na politični položaj v Sloveniji — vezala za gotove volilne nastope skupnost v obrambi proti klerikalcem.

Vendar vzemimo slučaj, da bi bila JDS pod pritiskom razmer primorana izpremeniti svoje dosedanje stališče in se izreči za protiklerikalni blok, sestavljen iz enakopravnih in paritetno zastopanih strank. Kar bi bilo še pred nekaj tedni sprejemljivo, če bi v našem smislu revidirala JDS svoje stališče, je danes tudi na tej podlagi zasnovan skupen nastop z JDS proti klerikalcem zdel v naši stranki na najodločnejši odpor. Spremenjeni položaj glede našega stališča do JDS je nastal ravno vsled spora JDS z Narodno-napredno stranko. Zato zasluži spor za Reiserjev mandat, da mu posvečamo največjo pozornost.

Izven spora je, da bi moral Reiser po sporazumu z Narodno-napredno stranko odložiti svoj mandat dne 1. ja-

marja. Pogodba je jasna in vsako za-
vnanje s strani JDS odveč. To ve da-
nes vsa slovenska javnost. JDS se je
pa navzlic jasnim sporazumnim določi-
lom postavila na stališče, da ne odstopi
svojega mandata dr. Ravniharju. Kršila
je sporazumi in zatajila svojo besedo.

Sedaj nastane za nas vprašanje, ali
je sploh mogoče sklepati v danem slu-
čaju z naše strani volilni sporazum z
JDS? Ali nismo v nevarnosti, da bi
JDS kot v dr. Ravniharjevem slučaju
ne držala besede? Ali je sploh mogoče
sklepati sporazum s stranko, ki s ci-
nično gesto in mirne duše sprejema
očitke besedolomstva?

Mnenja smo, da se s tako stranko
ni mogoče vsteti k eni mizi. Protiklerikalni
blok ni mogoč brez iskrenega ho-
tenja, predvsem pa ne med ljudmi, ki
ne dajo nič na pošteno besedo, nič na
pošteno izvajanje tega, za kar so se
pogodili in s častno besedo zavezali.

Politični norci bi bili, če bi se s kom
vezali edino zato, da bi bili ogoščani.
Kakršna je danes situacija, protiklerikalni
blok ni mogoč v formi, da bi bili

v njem udeleženi tudi voditelji JDS. Z
Reisner-dr. Ravniharjevo afero je ta-
kemu bloku vzeto moralno oporišče in
izključena krivda JDS je, da smo da-
nes od skupnega protiklerikalnega na-
stopa še veliko bolj oddaljeni, kot ke-
daj prej.

Demokratom v splošnem tudi ni ve-
liko na ustvaritvi protiklerikalnega blo-
ka. Kajti, kako je mogoče JDS v Slo-
veniji propagirati protiklerikalni blok,
ko se pa v Beogradu veže s — kleri-
kalci. Če si protiklerikalni, bodi to do-
ma in v Beogradu. Dvoletna politika ni
mogoča! Da bi se pa protiklerikalna
politika vodila samo iz političnega pro-
fitarstva, brez višjih ozirav na člove-
ško družbo, ni mogoče. Vsaj narodni so-
cialisti nimamo niti povoda, niti name-
na dajati priliko, da bi drugi na naš račun
in z našo pomočjo uganjali sebi ko-
ristne — bančne aranžmaje.

JDS bo morala korenito izpremeniti
svojo taktiko ter to dejansko dokazati,
če bo hotela še kedaj apelirati na enotno
protiklerikalno fronto. *Ujanes ona za
take pozive sploh ni kvalificirana.*

Politične vesti.

Notranje-politični položaj.

Sporazum z Italijo postaja perfek-
ten. Javnosti sicer še niso znane po-
drobnosti sporazuma, ker se vlada za-
vija v plašč molčečnosti, vendar sta
Ninčič in Pašić odpotovala v Rim, da
podpišeta z Mussolinijem sporazum. V
Rimu se bodo med jugoslovanskimi in
italijanskimi državniki izmenile prija-
teljske napitnice, ali bolje rečeno —
frase. V odkritosrčnosti izrečenih be-
sed ne moremo verjeti. Vsaj Italijani še
niso našli doslej do nas odkrite besede.
Za hrbtom imajo vedno pripravljen nož,
da iz zasede udarijo po naši državi in
po ubogem, zaslužnjem narodu v Pri-
morju.

Opozicija je v narodni skupščini
predložila resolucijo, v kateri zahteva,
da poda vlada pojasnila o sporazumu
z Italijo. Vlada se je postavila na sta-
lišče, da iz državnih ozirav ni oportu-
no, razpravljati v javnosti o sporazumu
preje, dokler ne bo podpisan. Vlada pri-
pusti razpravo o sporazumu šele takrat,
ko bo narodni skupščini predložen v
ratifikacijo. Pri glasovanju je bilo z
veliko večino odobreno vladino stališče
in je ostala združena opozicija demo-
kratov, klerikalcev, muslimanov in
zemljaradnikov v manjšini.

Veliko se zadnji čas govori, da je
opozicija odločena odjeli vedno skupaj
nastopati proti homogeni radikalni vla-
di. Namen skupnega nastopanja bi bil
prisiliti vlado, da demisijsira. Ni pa
upati, da bi opozicija dosegla svoj na-
men, zlasti če bo nastopala tako nedis-
ciplinirano, kot o priliki glasovanja o
resoluciji glede sporazuma z Italijo.

Sploh se o enotnem nastopu opozi-
cije veliko preveč izgublja praznih be-
sed. Zaenkrat niti misliti ni na to, da bi
opozicija proti radikalni vladi dosegla
pozitiven uspeh. Tem manj, ker je opo-
zicija prerazličnih naziranj glede eno-
tega nastopa. Poleg tega pa med člani
opozicije ni posebno resne volje za sku-
pen nastop. Socijalni demokrati že se-
daj izjavljajo, da se ne pridružijo opo-
ziciji. Zemljaradniki v svojih izjavah
še kolebajo, vendar je že danes gotovo,
da z demokrati ne gredo skupaj. De-
mokrati igrajo v opoziciji dvorazno po-
litično. Sedaj pošiljajo v boj Davidoviča
z Marinkovičevim načrtom o samo-
upravi, dočim stoji v ozadju še vedno
Pribečević, ki kaže največje simpatije s
centralistično radikalno vlado. Demo-
kratsko igranje z opozicijskimi blokmi
ima edinele ta namen, da se sami
zrinesejo do vlade. Toda ne v dru-
žbi opozicijskih strank, temveč v

družbi radikalov. Zato zemljaradnikom
nič kaj ne diši, da bi podpirali demo-
kratski opozicijski blok, ki ni iskren
in resnično opozicijskega značaja.

Opozicijski blok bi bil šele tedaj
zmožen uspešnega nastopa proti radi-
kalom, če bi prišli Radičevi poslanci v
Beograd. Na to pa zaenkrat ni misliti.
Radič se zavezuje, da bi s svojim priho-
dom v Beograd zalgal svojo moč na
Hrvatskem. Toda tudi za slučaj Radi-
čevega prihoda v Beograd je malo upa-
nja, da bi bila opozicijska akcija pri
negativnem udejstvovanju kaj več.
Opozicija ima preveliko različnih nazir-
anj v pogledu na državno ureditev.
Skupni delovni program je neizvedljiv.
Prav tako ne bo mogoče najti soglasja
med opozicijskimi strankami za se-
stavo eventualne volilne vlade.

Opozicijskega bloka torej ne bo,
akoravno lansirajo demokrati v svet
vesti, da je takorekoč perfekt!

Narodno-napredna stranka proti JDS.

Načelstvo Narodno-napredne stran-
ke je z ozirom na stališče JDS, da pro-
fesor Reisner obdrži ljubljanski mandat
sprejelo te-le soglasne sklepe:

1. načelstvo NNS ukine vsako obče-
vanje in vsak stik z načelstvom JDS;
2. načelstvo NNS naroča svoji dele-
gaciji v občinskem svetu ljubljanskem,
da ukine vsak stik z delegacijo JDS v
občinskem svetu ljubljanskem, s katero
delegacijo je bila v okvirju Jugosloven-
ske Zveznice spojena v združeni opo-
ziciji;

3. načelstvo NNS sporoča ta dva
sklepa ostalim naprednim strankam v
Sloveniji, namreč Narodni radikalni,
Narodno-socijalni in Samostojni kmetijs-
ki stranki;

4. načelstvo NNS priobči sporazum
od 19. februarja 1923 v dobesednem
tekstu s kratkim komentarjem ter z ni-
čevimi razlogi podpre kršitve imeno-
vane pogodbe s strani z. prof. Rei-
snerja in s strani načelstva JDS — pred-
sedstvu narodne skupščine, vsem mi-
nistrom ter vsem parlamentarnim klubom
narodne skupščine v Beogradu;

5. isto priobči ostalim političnim
strankam v Sloveniji.

S temi sklepi je proglasila Narodno-
napredna stranka nad JDS političen
bojko.

V Beogradu straši.

Pred zasedanjem parlamenta, na
katerem se bo razpravljalo o izredno
važnih stvareh, pa tudi zvonilo po toči,
je začelo v Beogradu strašiti. Opozicijski
blok straši beograjsko vlado, da je

sedaj konec tega vladanja, s katerim
smo najmanj zadovoljni mi, ki živimo
od dela svojih rok in uma. Nam bi bilo
ljubše danes kot jutri, da dobimo po-
šteno, pravično in delazmožno vlado,
pa naj bi jo predstavljali magari tudi
sami Turki. Toda razmere in pogoji,
pod katerimi se misli sestaviti opozicio-
nalni blok, ki naj bi prevzel vlado v
svoje roke — čeprav samo volilno vla-
do — in pa stranke, ki bi vsaj bile v
tem bloku, nam vzbujajo upravičen
dvom o kakem stvarnem delu. Dvomi-
mo, da bi bilo sploh mogoče, in čeprav
bi bilo na kak način mogoče, da bi ta
vlada res izvedla to in tako, kakor bi
bilo potreba, kakor bi bilo prav in do-
bro, v interesu naših državljanov, v in-
teresu naše domovine — Jugoslavije.

Tega se dobro zaveda dr. Korošec
in zato je mož oprezen. On ve, da ima
na eni strani opraviti z demokrati, ki
nikoli ne drže besede, katerim so po-
godbe umazane cunjne, na drugi strani
pa z vihravim Radičem.

Vsakomur je pa tudi jasno, da Pa-
šićev stol ravno sedaj ni omajen, ampak
da stoji bolj varno kot prej, zato se
pele tudi popolnoma mirno v Rim pod-
pisat žalostno srbko-italijansko kupno
pogodbo. Pašić va, kaj dela, ve kaj ima
v žepu — dekret za razpust zbornice.
Če bo ravno potreba nanesla — in zato
loče in lahko tudi malo podemonstrira
in zafrkuje roke si mencajočo opozicijo,
katero jedro so demokrati.

Vsekakor je to najbrže samo ma-
never — do prave vojne sploh ne pride.
In ako pride, bi nam bilo prav, mi smo
pripravljeni. V tem slučaju imamo si-
gurno v kratkem skupščinske volitve.
Vračanje je samo, kdo jih bo izvedel:
ali bloška vlada sedanje opozicije in
Radičevcev — ali Pašić.

O tem razmišljajo danes vsi politiki,
najbolj pa demokrati in dr. Korošec.
Fčen v tem slučaju mora v Canoso:
ali demokrati priznajo federativno zvez-
no državo, ali pa klerikalci od tega od-
nehanja ter opeharijo svoje volilce. Sla-
bo stoji za Koroščevo SLS. Kajti ako
demokrati popuste in se poprimajo fe-
deracije — česar itak ne bodo držali —
izgube klerikalci veliko, pri tem ko bi
se okreple vse ostale stranke, ki so
sprejele revizijsko ustavo na tej podlagi.

Sporazum.

Inozemski listi poročajo, da naša dr-
žava za sporazum z Italijo ne dobi ni-
kakih ugodnosti. Vse otčije ostane Ita-
lijanska last, obmejnih korektur ne bo
in da so ostale koncesije, o katerih se
je poročalo iz Beograda, deloma pre-
tirane in tudi neresnične. — To smo
mi že davno ugotovili, zato nas te
novice niso prav nič presenetile. —
Sporazum je bil potrjen, izvršil bi se
bil lahko že davno, in sicer tako, kakor
bi bilo bolje za nas, samo če bi imeli
spasobnejše državnike in če bi pri nas
ne prevladovala srbška hegemonija. —
To za nas Slovence ni sporazum, ker je
bil storjen brez nas, čeprav smo mi pri
tem najbolj prizadeti. — Pravi sporaz-
um za nas šele pride!

Obisk.

Casopisni glasovi zatrjujejo, da bo
kralj s kraljico v kratkem posetil Rim.
Obiskati namerava tudi papeža.

Kralj proti korupciji.

Pretekli teden je bil poslanec Ljuba
Davidović v avdienci pri kralju. Davi-
dović pravi, da odobrava kralj vsako
borbo, ki se vrši proti korupciji. — V
Beograd došlega livšega ministra An-
tona Kristana kralj ni sprejel. — Dobro
bo, če ostane dosleden.

Reparacije.

V Rimu se vrše pogajanja glede
nemških reparacij. Nemška vlada noče
o svojih obveznostih nič slišati, zastopa

stališče, naj se prizadete države o do-
bavi že naročenega blaga sporazumejo
direktno s prizadetimi tvrdkami. Tudi v
ostalem ne kaže volje za sporazum. Za-
to je naša vlada sklenila proti nemškim
podnikom pri nas izvajati represalije.

Eksistenčni minimum.

Finančni odbor je določil eksistenčni
minimum za Slovenijo in Dalmacijo 5
tisoč dinarjev. Za druge pokrajine, kjer
tudi plačujejo osebno dohodnino, ta do-
ločba ne velja.

Svetovni pregled.

ANGLIJA

Pred delavsko stranko, ki bo na An-
gleškem morala prevzeti državno krmi-
lo, je nastala med gotovimi krogi takoj
po volitvah neka vzemirjenost, nek
strah. Veliki angleški kapitalisti so se
celo tako prestrašili, da so odpravili
svoj denar na varno — v Švico in
Ameriko. In to je baje tudi vzrok pad-
ca valute. — Ta strah je povzročila
domneva, da bo delavska stranka takoj
uveljavila zahtevo po oddaji premo-
ženja. Istotako se ni doželel čas za
socializacijo rudnikov. — Vsekakor
bo imela prihodnja vlada obilo posla z
drugimi stvarmi, njeno delo v smislu
programa delavske stranke bo težavno.
Borbe v socialnem pravcu bodo take
ali še težje kot drugod.

V spodnji zbornici so poslanci ostro
kritizirali in obsodili postopanje Fran-
cije. Prepred med Anglijo in Francijo
postaja vedno globlji.

Madžarski ministrski predsednik
grof Bethlen je došel v Anglijo in ga je
19. t. m. angleški kralj sprejel v avdi-
enci. — Pravijo, da je to odgovor An-
glije na Francosko-českoslovaško po-
godbo.

Angleška vlada je padla, kakor je
bilo pričakovati. Delavska stranka je
stavila na seji 21. t. m. predlog, v ka-
terem se sedanjí vladi izraža nezaupni-
ca. Predlog je bil sprejet s 323 proti
256 glasovom. — Ministrski predsednik
Baldwin je potem podal kralju ostavko
celokupnega kabineta. Vlada je pre-
vezela delavska stranka z liberalci. Mi-
nistrski predsednik je vodja delavske
stranke Ramsay Macdonald. — Nova
vlada ne bo imela svoje poti posute z
rožicami. Toda tega se zavedajo ti
vladni možje, zaveda pa se tudi de-
lavstvo. Vsekakor bo pa ta vlada iz-
vedla svoj minimalni program ter pri-
pravljala ita za nove volitve. Anglija
je prav gotovo v danih svetovnih, zla-
sti pa evropskih razmerah samo pri-
dobila! Vse gleda tja in premišlja.

In tako bo šlo po vrsti. Vse države
pridejo za Anglijo! Vsekakor živimo v
socialistični dobi — socializem pro-
dira, in gorje mu, kdor bi skušal zabra-
njevati njegov razmah!

FRANCIJA.

Francoski frank pada še dalje. Kje
tiči vzrok? — Pravijo, da nemški ame-
rikanski in angleški trusti, pred vsem
pa zasedba Porurja — maščevanje! —
In sicer dobro organizirano maščeva-
nje. Dokaz temu je to, da so v Nemčiji
in Ameriki govorili o padcu franka pre-
je, predno je začel padati, in frank bo
baje padel še dalje! Okupacijski stroški
za Poruhrje bodo šli številčno straho-
vito navzgor. Francija tega sama ne
bo mogla zdržati, novega posojila v
Ameriki ne bo, zahtevajo se celo stari
dolg nazaj — in kje naj potem jemlje
ogromne vsote. Izgleda, da imajo Nemi-
ci dober nos. — Tudi sicer smatrajo
politiški Francijo politično zelo oslabe-
no. Konferenca male antante je rodila
drugačen uspeh, kakor so to pričako-
vali Francozi.

Sicer se pa tudi v Franciji časi iz-
preminjajo. Nove volitve utegnejo pri-

nesti razočaranja. Ako se bo ljudstvo
orientiralo na levo, kar je pričakovati,
potem bo Poincaré šel! Kot njegov na-
slednik stopa že danes v ospredje Her-
riot — vodja radikalnih socializtov. —
Ta mož je imel pred kratkim v zbor-
nici govor, v katerem je povdaril in
kritiziral zunanjo politiko Francije. O
zasedi Poruhrja je dejal, da je brez-
uspešna in brez cilja. Nemčija mora
plačati, toda na ta način ne bo mogla,
ker se jo finančno in gospodarsko ubi-
ja. Francija sama ni v stanu rešiti re-
paracijskega vprašanja, ampak spora-
zumno, prijateljsko, obenem z Anglijo.
— Priblizati se je treba tudi Ameriki.
— Tako mislijo tedaj Francozi sami in
ta misel pridobiva vedno več tal.

GRČIJA.

Iz Grčije je došla vest, da se je
Venizelos izjavil za republiko, da bo
vedno zvest republikanec in da bo pri
plebiscitu tudi glasoval za republiko. —
S tem nastaja na Balkanu nov položaj!

RUSIJA.

Iz Rusije prihajajo vesti, da prevza-
me diktaturo v komunistični stranki
Trocki. Mogoče bo to res, zlasti sedaj,
ko je Ljening umrl!

Iz stranke.

Seji osrednjega in širšega izvrš. odbora
NSS. V soboto in nedeljo sta se vršili v
Ljubljani seji osrednjega in širš. izvrš. od-
bora NSS. Udeležba je bila jako lepa in
so bili poleg Zagreba zastopani vsi večji
kraj Slovenije. Obem sejam je predsedoval
strankin načelnik tov. Deržić, ki je podal
obem referat ustavnega odseka. Po de-
bati, v katero je med drugimi posegel tudi
tov. dr. Politeo, je bil z ozirom na revizijs-
tavo sprejet sledeči sklep: Izvrševalni
odbor vzame poročilo ustavnega odseka na
znanje in naroča, da odsek skupno z načel-
stvom pripravi vse potrebno za anketo
stranke, ki se vrši dne 17. februarja 1924 v
Celju, kjer se sestavi končna resolucija in
komentar za strankin zbor. — Tov. Juvan je
poročal o položaju stranke in o njenem sta-
lišču do drugih strank in je med drugim
tudi razložil motive, ki so bili merodajni za
strankino načelstvo, da je sklenilo sodelo-
vati pri »Narodnem Dnevniku«. Poročilo
tov. Juvana je bilo po daljši debati, v ka-
tero so posegli zastopniki iz vseh krajev,
odobreno in je bila načelstvu stranke na
predlog tov. Žnuderla, predsednika mari-
borske kral. org. izrečena zaupnica. O
strankini organizaciji je poročal tovariš
Brandner in so bili sprejeti vsi tozadevalni
predlogi načelstva, po katerih se imajo za-
naprej ravnavati krajevne organizacije. Spre-
jet je bil tudi predlog načelstva, da se ima
vršiti letošnji glavni zbor stranke 23. marca.

Iz strankinega tajništva: Vse organi-
zacije nam še niso doposlele seznama čla-
nov. Zato jim ne moremo doposlati novih
članskih legitimacij in znamk, ker morajo
biti legitimacije v centrali izpolnjene z ime-
ni in zaporednimi številkami. Opozarjamo
vse zamudne kral. organizacije ponovno, da
morajo nemudoma vpsolati seznam vseh
svojih članov, na kar bodo dobile legiti-
macije. To pa se mora izvršiti še tekom
tega meseca, da bomo imeli do strankinega
zbora vse v redu. Opozarjamo, da one or-
ganizacije, ki te naše zahteve ne bodo iz-
polnile, ne bodo imele pravice sodelovati
na strankinem zboru in v stranki sploh.

Glavni organizacijski odsek NSS je
imel v zadnjem tednu dve važni seji, na
katerih je pretrpel položaj vseh naših
kraj. organizacij in pregledal vse zaupni-
ke širom Slovenije. Svoje sklepe bo izvedel
potom strankinega tajništva in prosimo tem
potom vse naše organizacije in zaupnike, da
nam gredo pri delu na roko z informaci-
jami.

Okrožna konferenca mariborskega
okrožja je določena na nedeljo, 10. febr. v
Mariboru. Opozarjamo na to konferenco
vse organizacije in zaupnike, ki spadajo v
to okrožje.

Krajevna organizacija NSS za St. Pe-
ter in kolodvorski okraj v Ljubljani vabi
svoje člane na občni zbor, ki se vrši dne 26.
jan. ob 18. uri v društvenem lokalu v Na-
ročnem domu. Člani načelstva bodo na tem
občnem zboru pojasnili položaj stranke,
zato so dolžni vsi organizirani člani, da se
zbora vanja točno in zanesljivo udeležijo.

Krajevna organizacija NSS v Celju
sklicuje za soboto, dne 26. t. m. svoj redni
občni zbor, ki se vrši pri »Wilsonu« v Ga-
berju točno ob 8. uri zvečer s sledečim
dnevni redom: 1. Poročilo predsednika
(razmere v krajevni organizaciji); 2. po-
ročilo tajnika; 3. poročilo blaginjskega; 4. vo-
litev novega odbora; 5. slučajnosti. Obče-
na zbor se udeležijo tudi strankin podnačel-
nik tov. Juvan. Vabimo tovariše, da se v
občnem številu odzovejo našemu vabilu. —
Odobor.

Krajevna organizacija NSS v Ptuj
naznana, da se v smislu sklepa sobotne
seje vrši občni zbor kral. organizacije v
četrtki, dne 31. t. m. ob pol 8. uri zvečer
v spodnji dvorani Narodnega doma. Dnev-
ni red: 1. Odobritev zapisnika lanskega
občnega zbora; 2. poročilo odbora; 3. vo-
litev novega odbora; 4. poročilo delegata
načelstva iz Ljubljane; 5. slučajnosti.

Krajevna organizacija NSS v Mariboru
sklicuje za soboto, dne 26. t. m. ob 8. uri
zvečer sešatek vseh članov v prostorih
gosilne Orvoš. Na sestanku se bo med

Naša in tuja šolska politika.

»Učiteljski Tovariš«, glasilo združe-
nih slovenskih učiteljskih društev, pri-
naša v zadnji številki zanimivo stati-
stiko o našem manjšinskem šolstvu do-
ma in o slovenskem, oziroma o jugo-
slovanskem ljudskem, manjšinskem šol-
stvu v obmejnih državah. Iz statistike
je razvidno, kako lojalno izpolnjuje naša
vlada vse iz mirovnih pogodb izvirajoče
obveznosti, medtem ko so ostali Itali-
jani, zlasti pa Nemci in Madžari stari in
nepoboljšljivi nasprotniki narodnih manj-
šin, katerim kratijo osnovne pravice do
šolstva v materinem jeziku.

Dokler bodo stali v obmejnih drža-
vah na čelu vlad narodni šoviniisti, ki
pojmujejo narodnost v kapitalistično-
meščanskem smislu, t. j. ravnavajo po
principu, svojo narodnost ljubiti, tuje
narode sovražiti in njihove narodne in
prosvetne ustanove zatirati ter ovirati
razmah prosvetnega dela, toliko časa še
ne bo zavladal mir med narodi.

Jasno je tedaj vsakemu našemu so-
misljeniku, kako važno nalogo ima na-
rodni socializem v narodni in medna-
rodni politiki vsake nacionalne države.
Odslej bomo razumeli tudi boj naših na-
sprotnikov proti NSS; meščansko-kapi-
talistični nacionalizem pa moramo kot
nasprotje narodnemu socializmu po-
bijati povsod in vselej.

Pa si pogledmo, kaj kažejo številke!

„Jutro“, jutrovc in „Narod“

Pogodba. — »Jutro« poroča, da je
predsednik reške konstituite pripravljen
pri »Zvezi narodov« zahtevati, da se iz-
vede registrirana rapalska pogodba. — Na-
ši državniki pa so mnenja, pravi »Jutro«,
da je rapalska pogodba samo na papirju in
da de facto ne obstoji in da je naša vlada
nikdar ni priznala. — Ljudje si sedaj be-
lijo glave, kako to? — Skrivnost pa nam je
zaupal jutrovski Macafizelj, ki pravi, da
so tudi pri rapalski pogodbi imeli vmes
svoje prste demokrati. — Sedaj je jasno,
da pogodba ne more, ne sme in ne bo dr-
žala. — Zopet nova pogodba! — Demo-
krati delajo na vse pretege, da vstvari
v parlamentu opozicijski blok. — Sporazum
je že dosežen, manjka pa samo še pogodba.
Ker Žerjav ne more v Beograd, pošlje tja
svojega dresiranga čucka, ki bo pri skle-
panju pogodbe vzdigoval nogo. To bo imelo
baje isti učinek, kakor če bi pogodbo pod-
pisal kak jutrovski odličnjak s figo v žepu!
Fik.

Macafizelj je v »Jutru« od 19. t. m. po-
dal dobro posrečeno sliko svojega šefa, ki
ga kaže v trenutku, ko ga je zgrabil 18.
t. m. živčni napad. Vest, da je padlo v vodo
45.000 Din, ki bi jih bil rad »rešil« z Rei-
snerjevo častno besedo in njegovim šepa-
vim mandatom vred, da je doletela tako
nepričakovano, da se je bilo bati najhul-
šega. Zato je Macafizelj s priročno mu
spretnostjo v naglici posnel njegov skrem-

žen obraz, da reši za vsak slučaj hvalež-
nemu občinstvu pravo podobo svojega
šefa. Ker se mu je to tako izobno posre-
čilo, premišlja sedaj dr. Triller, če ne bi
bilo umestno z denarjem, ki je tako dišal
jutrovske kliki nagraditi nadobudnega Ma-
cafizlja, da izpopolni svoj umetniški talent.
Fik.

»Zbor zaupnikov«. — Demokrati skil-
cujejo na 3. februar »velik shod zaupnikov«. Na ta shod bodo imeli dostop samo zaup-
niki — in pa drugi, ki bodo hoteli! Pa bo zares lep in velik shod zaupnikov to. — Poročilo o shodu podajamo našim čita-
teljem, že danes v naslednjem: »V Ljub-
ljani se je 3. februarja 1924 vršil velik shod
zaupnikov demokratske stranke. Shod je
otvoril posle vodeči podpredsednik JDS g.
dr. Dinko Puc, ki je po krasnem, vzneše-
nem govoru podal besedo ministru n. r. g.
dr. Žerjavu. Dr. Žerjav ni mogel do besede
vsled neprestanih ovacij. Končno se mu je
vendar posrečilo podati poročilo o sklepu
strankinega načelstva glede ljubljanskega
mandata. Poročilo je bilo z odobravanjem
sprejeto ter sklep načelstva JDS enoglasno
potrjen. Poslanec Reisner je hotel sicer še
enkrat odločiti mandat, toda to se mu, ka-
kor je bilo sploh pričakovati, ni posrečilo.
Dviglo se je v ogromnem številu zasto-
pano uradništvo, vzelo prof. Reisnerja na
rame ter ga nosilo med življio-klici po dvo-
rani. Takemu navdušenemu izrazu zaupa-
nja se prof. Reisner le ni mogel upirati.

Zato je ginjen obljudil, da pojde zopet
v Beograd, zastopat uradniške interese. Dvo-
rano je pretreslo ploskanje množice. Le s
težavo se je posrečilo posle vodečemu pod-
predsedniku pomiriti od hvaležnosti nad to-
liko požrtvovalnostjo vzhicene zborovalce.
Z največjim naporom je sicer tako discipli-
nirani kader pripravil do tega, da je poslu-
šal njegov sklepni govor, v katerem se je
zahvalil prof. Reisnerju za njegovo požrtvo-
valnost ter pripomnil, da je na tem shodu
njegova (Reisnerjeva) lojalnost, močnatost
in značajnost dobila slajno zadoščenje.
Niti Reisnerjeve osebne časti, niti časti ju-
goslovanske demokratske stranke ne mo-
rejo v njihovih očeh omajati tudi na pod-
leže klevete zagrizanih sovražnikov. Urne-
besni aplavz. Medtem predsednik zaključil
ta velepomembni shod.»

Kino „Ljubljanski dvor“
predvaja
26., 27. in 28. januarja
Peklenska njiva
drama v 6 dejanjih, v glavni ulogi
Lya de Putti in Vladimir
Gajdarov poznan iz Pariške
grofice v osebi Rahatin.

drugim poročalo o seji izvrševalnega odbora v Ljubljani in se ga udeležili tudi zastopniki strankinega načelstva.

Občni zbor krajevnih organizacij NSS v Novem mestu se vrši v nedeljo, dne 3. februarja ob pol 4. uri popoldne v društveni sobi gostilne Skaberne. Občnega zbora se udeležijo delegati načelstva iz Ljubljane. Vabimo vse tovariše, da se občnega zbora polnočevno udeležijo.

Odbor kraj. org. NSS v Zagorju se je na svoji prvi seji konstituiral sledeče: Predsednik tov. Hočvar Janko, podpredsednik tov. Keršnik Franjo, tajnik tov. Jelenc Matevž, blagajnik tov. Umek Franjo, pregledovalca računov tov. Ržišnik Tone in Jesih Ignac.

Krajevna organizacija NSS v Žirih je radi neugodne vozne zveze preložila svoje zborovanje, ki bi se imelo vršiti v nedeljo, dne 27. t. m. na poznejši čas, ki se bo pravočasno objavil v »Novi Pravdi«.

Strokovni vestnik.

TRBOVELJSKI RUDARJI.

Če se s katerim delavskim stanom postopa kot z brezpravno rajo, so to naši rudarji. Organi Trboveljske družbe postopajo v zavesti zmage, ki jo je odnesla Trboveljska družba in zadnje stavke, z rudarji res kot s pravimi sužnji. Pa tudi v vsakem drugem oziru je naš rudar danes največji revež med reveži. Od leta 1922 naprej niso prejeli rudarji nikakega povška na plače. Lansko leto so morali stopiti v stavko, da si priborijo vsaj delni približek. Žal, da so v boju bili poraženi in niso prejeli niti tega, kar jim je Trboveljska družba sama ponujala. Stavka je prinesla našim rudarjem še večje žlo. Par tednov so bili brez vsakega zaslužka. Oblasti so jih preganjale in zapirale in vse to nepostavno in proti obstoječim zakonom, kar je dokazala razsodba Kr. stola sedmorice v Zagrebu. Med in po končani stavki je bilo na stotine rudarjev odpuščenih in morali so ti reveži zapustiti domači kraj in družine, zapustiti domovino in si iskati kruha v tujini. Nešteto jih je zapustilo Slovenijo in odšlo tudi v Srbijo, ker upajo, da vladajo tam boljše razmere kot pri nas, kjer vlada na vodilnih mestih — tujec. Rudar je po stavki postal popolnoma brezpraven in se je zani pričenja doba suženjstva. Vsa tujca že lahko rolni nad njim in vsak tujec lahko gospodari nad tem revežem. To nam dokazuje dejstva v Kočevju, kjer vliči svoj bič nad rudarji zloglasni Biskupsky, ki mora hoditi med delavci z nabasanim revolverjem v roki. Po navidezni zmagi Trboveljske družbe nad rudarji, si je ta gospod svesti tudi svoje zmage in zato jih še kraveje biča, ne glede na to, da mu tla pod nogami že močno gorijo. In kaj dela naš rudar? Pred stavko je bil jako slab organiziran in velik del krivde polomije pri zadnji stavki je iskati ravno v tem, da rudarji niso bili vsi organizirani, torej tudi ne disciplinirani. Po stavki je v tem oziru še slabše. Apatičnost se je prišla vseh rudarjev in popustili so povsod organizacijsko delo. To gre vse vsem v škodo. Po stavki bi morali s podvojeno silo na delo. Vsi bi morali delati na to, da je sleherni rudar organiziran, ker je organizacija so potem porok, da bo v naslednjih bojih vladala železna disciplina, ki je potrebna v vsakem boju.

Te dni je II. rudarska skupina vložila prošnjo, da bi se vršila pogajanja za zboljšanje rudarskega položaja. Družba sicer še ni odgovorila, pa vže temu ne dvomimo, da bo napovedala pokajanja, ki imajo priletni rudarjem približek. Stojimo torej pred novimi pogajalnimi. Najbrže bo pogajanja vodila v imenu rudarjev II. rudarska skupina, ki je prošnjo vložila. Zato smo hoteli danes izpregovoriti nekaj besed. Rudarski zastopniki, ki gredo v nov boj, naj bodo trezni in starejši ljudje. Mladina za ta posel ni prikladna, ker je preveč vročokrvna. V II. skupini pa vemo, da so voditelji starejši rudarji in zato jim smemo zaupati. Boj bo gotovo oster, ker bo Trboveljska družba nastopila kot zmagovalka, katere zmaga pa je nečastna, ker je priborjena protipostavno s pomočjo bajonetov in ječ. Zastopniki rudarjev naj ne nastopajo kot premaganci, temveč naj nastopajo kot zmagovalci, ki so se samo silo udali, a so si svesti, da bo njihova končna zmaga slavnejša od sedanje, s katero se ponaša Trboveljska družba, ker bodo zmagali brez oborožene sile. Rudarji naj se takoj oklenejo svojih organizacij in naj privedejo v nje tudi neorganizirane, ker se nov boj bliža in ne sme dobiti rudarjev nepravilnih.

Rudarji! Storitve svoje dolžnosti in pravice se! Vstopajte v organizacijo! Stopite v krog svojih zastopnic, med katerimi je tudi Narodno-socialna strokovna zveza, ki posveča trboveljskim rudarjem posebno pažnjo in sledi vsem rudarskim pokretom. Trboveljski rudarji! Vsi v organizacijo, da bo vaša moč silnejša, ker le v slogi in edinstvi je moč!

Poziv. Centralno tajništvo pozivlja tem potom podružnic v Zagorju, da nemudoma oddajo mesečne obračune in skliče članski sestanek. Odslej bo tajništvo tem potom pozivljalo vse zamudne podružnice, ker upa, da bo na tak način nastal red in disciplina. — Tajništvo.

Litija. Tukašnja podružnica je priredila v soboto 19. t. m. svoj velik predilniški ples v vseh prostorih gostilne tov. Oblaka. Gostilniški prostori so bili krasno dekorirani s izdelki predilnice, katere je brezplačno dalo na razpolago vodstvo predilnice, ki je prireditelj tudi v vsakem drugem oziru podprlo. Udeležba na prireditvi je bila ogromna. Na stotine ljudi je moralo odditi radi pomanjkanja prostora. Med udeleženci smo videli celokupno uradniško in tehnično osebje predilnice s ravnateljem g. Preissom na čelu. Prireditve se je udeležil tudi litijski okrajni glavar in zastopstvo Osrednjega vodstva NSSZ iz Ljubljane, ki je obstajalo iz tov. Leona Žorža in tajnika Kravosa. Iz Štajerske so prišli na prireditve zastopniki podružnice iz St. Pavla, ki pa, žal, na prireditvi niso našli prostora. Pri prireditvi je sodeloval oktet pevcev ZIZ pod vodstvom ravnovodje g. Premelca, ki je žel za svojo izvajanja cele plohe aplavzov. Šramel-orkester iz Trbovelj je tudi častno izvršil svoj nalog. Med plesom je udeležence pozdravil imenom prireditelj tov. tajnik Kravos. Prireditve je neskaljeno trajala do rane jutranje ure. Vsi udeleženci so s prireditvijo bili nadvse zadovoljni in izrekli svoje priznanje prirediteljem, predvsem neumornemu tov. Luki Bizjaku, ki ima veliko zaslug na tem, da je prireditve izraslo uspešno in da bo tudi materialno podprla podružnično blaginjo. Vsa čast prirediteljem, ki se niso strahli truda!

Blejska Dobrava. V nedeljo, 27. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši v restavraciji tov. Zajca redni občni zbor podružnice NSSZ. Poroča strokovni tajnik iz Ljubljane. Tovariši, pridite vsi in tečno!

Jesenice. Naša podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo 27. t. m. ob 9. uri popoldne v gostilni Ravhekar na Savi. Poroča strokovni tajnik iz Ljubljane. Udeležba za vse obvezna!

Glavni zbor NSSZ se bo sklepa upravne odbora vrši v nedeljo 4. maja t. l. v St. Pavlu. Vse podružnice naj se za ta zbor že sedaj pripravljajo. Letnični naš zbor na Štajerskem mora biti veličasten. Vsi na delo!

Glavni zbor NSSZ se bo sklepa upravne odbora vrši v nedeljo 4. maja t. l. v St. Pavlu. Vse podružnice naj se za ta zbor že sedaj pripravljajo. Letnični naš zbor na Štajerskem mora biti veličasten. Vsi na delo!

Jesenice. Naša podružnica ima svoj redni občni zbor v nedeljo 27. t. m. ob 9. uri popoldne v gostilni Ravhekar na Savi. Poroča strokovni tajnik iz Ljubljane. Udeležba za vse obvezna!

Glavni zbor NSSZ se bo sklepa upravne odbora vrši v nedeljo 4. maja t. l. v St. Pavlu. Vse podružnice naj se za ta zbor že sedaj pripravljajo. Letnični naš zbor na Štajerskem mora biti veličasten. Vsi na delo!

Mladinski vestnik.

SKAUTI.

Od vseh organizacij odgovarja najbolje našim stremiljem skautizem, ker si je stavil za svoj cilj, vzgojiti boljše človeka. Potrebo po taki vzgoji smo že nešteto krat naglašali v naših organizacijah in jo, v kolikor je bilo mogoče, tudi izvajali v pripravljanju, da nov družabni red, kakršnega predstavlja socializem, ni mogoč brez boljše človeka. V društvenem življenju namreč opazamo vse polno napak, slabih lastnosti posameznikov, ki vedejo v pogubo. Največ slabih lastnosti pa ima na vseh alkoholizem in če bi bila ta točka v programu skautov edina, bi že radi nje bil upravičen in utemeljen obstoj te organizacije. Disciplinirani bi pri skautih tako, da se jim mora vsak pokoriti, ako neče biti izključen. Disciplinirani, strogo in dobermu pa je le koristna in marsikdo bi bil popolnoma drugačen, ako bi bil vzgojen v pravem duhu. Kakor znano, je bil na glavnem zboru v Zagorju izvoljen poseben odtok z nalogo, da pripravi vse potrebno za organizacijo skautov v okviru JNSM. Ta odtok je sedaj v dokovoru z našimi somišljeniki brati Čehl in že na prihodnji seji zastopstva mladine bo predložil natančen načrt, kako se ima organizacija izvesti. Najboljši pripomočki za organizacijo skautov so abstinenčni krožki, ki so jih nekatere krajevnne organizacije že ustanovile, kjer jih pa še ni, povsod tam pa naj se čimprej pobrigajo, da se taki krožki osnujejo v smislu resolucij glavnega zbora v Zagorju.

Iz osrednjega vodstva JNSM. Seja zastopstva mladine se vrši v najkrajšem času. Organizacije, ki žele predložiti kake dalekosežne predloge, naj to javijo, da bomo mogli njihove želje upoštevati pri sestavi dnevnega reda. Opozorjamo pa, da morajo do takrat vse organizacije urediti vprašanje članarine v smislu okrožnice, da ne bodo imeli njihovi zastopniki (predsedniki in tajniki) na seji pretežkega stališča. Na seji se bo namreč pregledalo članstvo posrednih krajevnih organizacij in se bodo storili primerni sklepi. Osrednji izvršilni odbor namreč upravičeno vztraja na tem, da se morajo vsi sklepi glavnega zbora do pičice izvesti.

Člani »Bratstva« v Zagorju so vabljani na članski sestanek, ki se vrši v nedeljo dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenem lokalu v Zagorju. Udeležba — dolžnost!

Občni zbor »Bratstva« v Spodnji Šiški. »Bratstvo« v Spodnji Šiški je imelo v soboto, dne 19. januarja v hotelu »Bellevue« svoj II. redni občni zbor, ki se ga je udeležilo članstvo polnočevno. V imenu »Bratstva« v Ljubljani je pozdravila občni zbor sestra Pančičeva, v imenu »Mladosti« pa brat Zupan. Poteku zborovanja so navzoči bratje in sestre sledili z velikim zanimanjem. Pri vseh vprašanjih je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik br. Poropat Josip, v odbor pa sledeči bratje oziroma sestre: Glavič Edvard, Koprive Nande, Maurič Pavel, Rozman Mirko, Pleš Alojzij, Bolič Ivan, Celestin Jožef, Vrhovšek Anica, Mohar Rozi; v nadzorstvo brata Kržišnik in Pušar.

Plesna šola »Bratstva« v Sp. Šiški. Na znanja, da priredi v soboto, 2. februarja ob 8. uri zvečer čajanko v hotelu »Bellevue«.

Družabni večer, ki ga je priredila plesna šola »Bratstva« v Ljubljani v ponedeljek, 21. t. m. je prav lepo uspel tako v moral-

nem kot v gmotnem oziru. Ob svojem zaključku priredi plesna šola plesni venček.

Predavanja »Bratstva« v Ljubljani. V sredo, 16. januarja je predaval v »Bratstvu« prof. dr. Peterlin o zgodovini kmečkih uporov. Predmet je zanimiv za vsakogar, posebno pa za one, ki se bavijo s socialnimi vprašanji. Predavatelj nas je seznanil s takratnimi družabnimi razmerami, ki so bile take, da je bila vsaka zmaga kmetov že v naprej izključena, ker je bila vsa moč na strani plemstva. Šele pozneje, ko je posegel v socialne boje tudi industrijski proletarijat, so se razmere v tem oziru izboljšale. — V sredo, 23. t. m. je predaval g. Ivo Šlajmer o socialnem zavzemanju, ki ga pri nas skoro nihče ne pozna, dasi tvori najvažnejši del socialne politike. Predavatelj nam je kot strokovnjak razložil predvsem pomen socialnega zavzemanja in razliko med njim in takozvanimi socialnim skrbstvom. Srečali nas je s početkom socialnega zavzemanja v Nemčiji in s tozadevno zakonodajo glavnih evropskih držav. Končno so se bavili s strokovno socialnim zavzemanjem in z nedostaki zavoda o delavskem zavzemanju, ki je tako pomankljivo, da ga niti tisti, ki so ga izdali, ne razumejo. Zato je treba, da se sedaj, ko se delajo novi socialni zakoni, javnost zainteresira za to važno vprašanje, ki se tiče širokih plasti naroda in vpliva na naše zakonodajo. Žal pa, da se ravno tisti ne brigajo za to, ki se jih ti zakoni tičejo in do je baš iz tega razloga vsa delavska zakonodaja v rokah kapitalističnih krogov. Po končanem predavanju je dal predavatelj pojasnila na nekatera stavljenja vprašanja. Tudi to predavanje je lepo uspešno. — Pri-

hodno sredo, 30. t. m., predava profesor dr. Grošelj o naravoslovju, dne 6. februarja pa univ. profesor dr. Pitamic o ustavi.

Člani dramatičnega oddelka »Bratstva« v Ljubljani so vabljani na sestanek, ki se vrši v torek, dne 29. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu. Nihče naj ne manjka. Načelnik.

Srbo-hrvatski tečaj »Bratstva«. Celje se vrši zopet redno vsak ponedeljek in petek od pol 8. do 9. ure zvečer v dosedanjih prostorih meščanske šole.

Članski sestanek »Bratstva«. Celje se vrši v četrtek, dne 31. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenem prostoru gostilne »Wilson« v Guberju pri Celju. Bratje in sestre, točna in polnočevna udeležba obvezna! Dnevni red za slehernega člana vevaleži!

Salonski orkester »Bratstva«. Celje je docela spopolnjen ter vsem narodnim društvom itd. na razpolago. Redne vaje se vrše v posebni sobi gostilne »Na Škarpji« na Bregu pri Celju.

Članstvo »Bratstva«. Celje se ponovno opozarja, da se bodo seje, sestanki itd., objavljali izključno le v mladinskem vestniku »Nove pravde«. — S tem odpadejo pismena vabila, ki nalagajo organizaciji le nepotrebne stroške. Citajte torej pazljivo naš list!

Zagorje. V sredo, 23. t. m. se je vršil pri nas sestanek članov NSSZ, na katerem je poročal tov. Kravos iz Ljubljane. Na tem sestanku je bilo soglasno sklenjeno, da se priporoči odboru, naj skliče za nedeljo 10. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v gostilni Jan, redni občni zbor podružnice NSSZ. Upamo, da bo odbor želji članov ugodil.

Veliko postavko med izdatki vsake gospodnje predstavlja danes mleko. V predvojni dobi je bil ta izdelek malone brezplačen, tako da je hišna gospodinja prav lahko pogrešala ona minimalne svotice, ki so vsaki mesec odpadle za dobavljeno mleko. Danes je stvar povsem drugačn.

Cene mleka niso v nikakem sorazmerju s cenami drugih živil, kakor tudi ne s stroški, ki jih ima kmet za krmljenje živine. — Mišljena je tu sveda cena za mleko, ki se razpečava v večjih mestih. — Tudi tu je treba upoštevati okolnost, da je cena klavni živini precej visoka, in da že tukaj producent sorazmerno veliko več zasluži, kakor je pred vojno in bi vsled tega pri mleku ne bilo treba iskati tako velikega dobička.

Da je torej cena za mleko, ki se prodaja v večjih mestih ali direktno od producenta ali pa po mlekararni pretirana in neopravičena, dokazemo v naslednjem:

Predlansko leto je bilo suho, krme se je pridalo malo, ponekod nič. Kmet je moral prodati živino, ali pa kupovati krmo, ki je stala po 2.— do 2.50 Din kilogram. Vsled tega je nastala pomanjkanje mleka in, kar ga je bilo, se je vsled teh okolnosti moralo podražiti. Cena je poskočila od 2.— na 2.50, pa tudi na 3.— Din za kilogram, pozneje pa kar na 4.— do 4.50 Din. In te cene imamo v mestih še danes, kljub temu, da je bila zadnja letina za krmo povečini prav dobra, drugod pa povojna. Da je temu res tako, pričajo cene sena, ki stane povprečno 1.— Din kilogram, torej najmanj polovico manj kot lani!

Predlansko leto je bilo suho, krme se je pridalo malo, ponekod nič. Kmet je moral prodati živino, ali pa kupovati krmo, ki je stala po 2.— do 2.50 Din kilogram. Vsled tega je nastala pomanjkanje mleka in, kar ga je bilo, se je vsled teh okolnosti moralo podražiti. Cena je poskočila od 2.— na 2.50, pa tudi na 3.— Din za kilogram, pozneje pa kar na 4.— do 4.50 Din. In te cene imamo v mestih še danes, kljub temu, da je bila zadnja letina za krmo povečini prav dobra, drugod pa povojna. Da je temu res tako, pričajo cene sena, ki stane povprečno 1.— Din kilogram, torej najmanj polovico manj kot lani!

štvo, družine, v katerih ima najhvalejše polje tuberkuloza in druge sorodne bolezni, kjer materi ne preostaja drugega, kakor da skuha družini dan na dan prazno kavo in ne more drugače, kakor da nudi svoje-mu dojenčku malo kravjega mleka, ker ga radi neprimerne hrane sama ne more dobiti — mora plačevati tako neopravičeno drago mleko. —

Po deželi se prodaja mleko po 2.— do 2.50 Din, nekatera podjetja ga dobivajo v Ljubljano postavljenega po 3.— Din — a prodaja se na drobno po 4.— in celo po 4.50 Din. To je s 33 do 50% nrm dobičkom.

Kje tiči vzrok? Pri glavni! Mestno gospodarstvo je zanič, magistratna večina zanič! Zakaj naši socialisti in komunisti v magistratni zbornici ne napravijo v tem oziru reda? Zakaj se ne zanimajo za proletarske otroke, ki stradajo mleka? Zakaj to mirno gleda g. župan? Ali bi ne bilo umestno, da se fiksira pametna in razmeram odzovarajoča cena za mleko in mlečne izdelke, tudi za sir, ki je postal luksuz. Zažeti je treba vsako špekulacijo in preprečiti, da se mleko ne bo prodajalo v take svrhe, ki dovoljujejo z njim poljubno navijanje cen. Ako bi bilo vodilnim krogom kaj do tega, da se ublaži beda, bi sami kaj ukrenili ali pa izposlovili, da se to zgodi z drugega mesta.

Priznamo pravice do zaslužka tudi kmetu producentu in razpečevalcem, toda ta naj bo primeren, pravičen, ne pa — odesuški! —

Gospod župan ljubljanskega mesta in socialistična večina na magistratu, ste slišali?

Oni se levijo kakor gadje iz centralistov, v samopraveh, iz samopravešev v avtonomiste in federaliste — drugi pa ne sme povdarjati tega, kar je zastopal vedno! Za demokrate je vse to njihovo početje moralno, druge pa naj se opečati z nemoralo. — To lahko sugerirate svojim par kozlom, ki gredo za vami slepo čez drn in strn, toda ostali svet se vam smeje, vas pomiluje, ker ste izgubili razum. — Kar se pa dveh oblasti tiče, o tem bo odločevalo naše ljudstvo, pa naj se Slovenija za enkrat tudi razkosa.

Kako mislijo drugi? — »Volksstimme« od 20. t. m. pravi, da je dvorna politika prodrla z idejo, da se je vprašanje sovjetske Rusije odložilo in da se je rešilo jadransko vprašanje.

Zločin po § 129 je zagrešil duševni vodja klerikalnih komunistov, samo nikogar ni, ki bi ga posadil na zatožni klopi. — Možakar uganja svoje burke z ubogim zapeljanim, nerazsodnim delavstvom, ki živi duševno osamljeno pod sužnjem mlačščate poklicanosti oseb moškega in ženskega spola ter jim pridiguje o svojem socializmu. Njega samega pa drže klerikalni milijonarji in milijonsko podkovani razni gospodarski zavodi, mu pomagajo izdajati list, da z njim farba nerazsodne ljudi, jih deloma na videz po komunističnih receptih hujska proti kapitalizmu, na drugi strani pa jih tiči v pest temu demonu v izkoriščanje. — »Pravica« se imenuje listič, ki zastopa samo krivico. — Lucus a non lucendo ali po domače: narobe sveti!

Naznanilo. Podpisana zadruga je že v jeseni preteklega leta napovedala, da bo mogla oskrbeti svoje člane z izgotovljenimi oblekami in blagom, izgotovljenim perflom in platnino, in to za moške in ženske, dečke in deklice. — V zadrugi so na ogled vzorci navedenega blaga, kjer ga lahko vsak član naroči. Zadruga zbira naročila in uvede v najkrajšem času skupno naročbo direktno

in tovarnah. Tovarne oddajo blago zadrugi in ta razdeli določeno množico na člane naročnike. — Sprejeto blago se plača v gotovini ali pa da zadruga kredit proti pogojem in za gotovino določenim obrestim, največ na 10 (deset) mesečnih obrokov. — Na ta način je mogoče, da dobe člani zadruga obično, blago, perilo in platno, tudi če plačujejo na obroke, od 30 do 50% cene kot v trgovinah. — Član zadruga postane lahko vsakdo, kdor podpisuje pristopno izjavo in vplača v gotovini ali z izposojilom delež 50 Din, ki so last člana in ki se obrestujejo po zadruginih pravilih. — Le s koncentracijo konsumentov bomo prišli do cenejše robe, ker je tovarnam omogočeno, da oddajajo svoje produkte po en gros cenah direktnemu konsumentu. Kdor se za stvar zanima, naj pride ob uradnih urah t. j. vsak dan razen sobote med 18. in 19. uro (zvečer) in vsako nedeljo med 9. in 11. uro popoldne v zadrugini lokale: Maribor, Frankopanova 17 (desno). — Jugoslovanska hranilnica in posojilnica r. z. z. o. z.

Da se ne bo napačno sodilo! V zadnji številki smo pod naslovom »Was willst du, ständischer Hund« omenili ime Jančič. S tem pa ni bil mišljen gospod Karol Jančič, trgovec, Aleksandrova cesta 11 ali njegova soproga, ampak neka druga oseba, ki je zaposlena v neki mariborski tovarni.

Jugoslovanski trgovci. — Nov list pod tem imenom je začel izhajati v Pragi. Izdaja ga »Českoslovaško-jugoslovanska rodno-gospodarsko združenje«. Izhajal bo 6 krat na leto in stane 12 Din. Uredništvo uprava se nahajata v Pragi 1, Staroměstská radnice. — List je vreden za naše trgovce, industrije in obrtnike.

Razbojniški tolpe. — Komaj so zadržali spravili na varno proslulega slavonskega tolovaja in glavarja predrzne roparske tolpe, Čarugo, ki je izvršil od prevrata sem nešteto drznih ropov in umorov, že se je pojavila druga takšna nič manj predrzna tolpa. V Pluškem okraju so se izvedli že trije taki roparski napadi. Razbojniki so baje klateli iz Hrvaške, oboroženi z raznovrstnim orožjem, puškami, sekirami, koli itd. Razlikujejo se od Čarugove tolpe v toliko, da so civilno oblečeni, med tem ko je Čarugova četa opravičala svoj posel v orožniških uniformah. — Tudi tej novi tolpi so že na sledu in so nekaj osumljencev že aretirali.

Tožbe. — Zoper našega urednika je vložil dr. Kalan v Celju tri tožbe, ker smo štili naše narodne delavce proti nemškemu nasilju. — »Nova Doba« se že veseli izida, ko vidi že v naprej sedeti našega urednika pri ričetu. Bomo videli, kdo se bo zadnji smejal!

Potresi. — Zadnji smo poročali o potresu na Japonskem. Kakor poročajo listi, so čutili istočasno močne potrese v Indiji in Južni Ameriki — Bombaju in Kolumbiji. Uničenih je ponovno veliko mest, mnogo ljudi je izgubilo življenje. — Menda vplivajo zemeljski potresi tudi na nas zemljane, da smo tako zbegani, da je današnji rod tako vznemirljiv in razburkljiv?

Na Madžarskem so odkrili v Budimpešti veliko skrito zalogo orožja, municije, bomb in razstrelivih snovi. — Vrše se aretacije.

Čevlje kupite od domačih tovarov trvdke Peter Kozina et Ko., z znamko Peko, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1.

Priporočamo domačo trvdko »FORTUNA«, trg. dr. Bizjak & Comp Ljubljana, Krekov trg 7 (poleg Mestnega doma), ki ima vedno veliko izbire kuhinjske emalirane posode prve vrste po izvanredno nizkih cenah. Blago je res prvovrstno, zatorej toplo priporočamo, da podpirate to novo podjetje. Glej današnji inšerat. (10)

LISTNICA UPRAVE.

Za tiskovni sklad je podaril »neimenovan« v Radovljici Din 11.—. Hvala!

Gospodarstvo

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
100 živ. frankov stane	1517-5	1515-25
100 franc. frankov	408-5	397-5
100 laških lir	381-5	382-5
100 čeških kron	254-5	251-—
1 milijarda nem. mark.	—	—
100 poljskih mark	0-008	0-008
100 avstrijskih kron	0-12475	0-124
100 ogrskih kron	0-31	0-3086
100 bolg. levov	62-98	67-5
100 dolarjev	8750-—	8765-—
100 angl. funtov	37075-—	37235-—

Čuška borza. 24. januarja 17. januarja avstrijskih frankov

	je stalo	6-80	6-85
100 franc. frankov	26-50	26-82	
100 laških lir	25-20	24-90	
100 čeških kron	16-80	16-8376	
1 milijarda nem. mark.	—	—	
100 poljskih	0-00023	0-00023	
100 avstrijskih kron	0-008125	0-008125	
100 ogrskih	0-0205	0-0205	
100 bolg. levov	4-15	4-15	
100 dolarjev	579-50	568-—	
100 angl. funtov	2451-—	2467-—	

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

Seveda, baronove izpovedi ga obremenjujejo v visoki meri. Z ozirom na izkušnje pa policija ne hiti posebno z aretacijo ljudi, katerih krivda ni niti najmanj dokazana, in katere mora potem, zlasti če pripadajo takozvanim boljšim stanovom, z nebroj opravičil zopet izpuščati. Dosedanja poizvedovanja glede Williama niso bila zanj niti najmanj obtežljiva.

Vendar pa se Davis z dosedanjim uspehom nikakor ne zadovolji. Hoče poizvedeti še mnogo več ter se v to svrhu poslužuje sredstev, ki so že marsikomu odprla usta, — z denarjem nadaljuje svoja poizvedovanja, pri čemur mu pride na pomoč ne pričakovano naključje. — Jasnno je, da se je Davis od tedaj, ko mu je bila govorjena naloga, da zbere vse okoliščine, ki bi mogle dati povod za Williamovo aretacijo, prav mnogo gibal v bližini njegove hiše. In tako se mu nekega dne posreči, da naleti na cesti na uslužbenca, ki ga je ravnokar radi nepokorščine spodil iz službe Williamov prireditelj hišni upravitelj.

Iz službe odpuščen uslužbenec je bil pravi mož za Davisa. —

Na tega se torej obrne Davis, ko ravno prav slabe volje odhaja iz Morrisove hiše. Iz besedi, ki jih mirno odpusti v svoji jezi, povzame zviti Davis, da ga radi izgube službe ne navdajajo nikak posebnostno ljubeznjiva čustva napram gospodarju in njegovemu namestniku. Stopi torej k njemu, Služabnik začudeno pogleda, ko ga povsem tuja oseba nenadoma ogovori:

»Iz vaših besedi sklepam, da so vas ravnokar odpustili iz službe.«

»Kaj vas to briga?« ga nevljudno zavrne služabnik.

»No, če nočete proti dobri nagradi detektiva dati nekaj pojasnil, vas sveda k temu ne morem siliti.«

»Nagrada?« izprašuje služabnik, »in —

»Ali me ne bi nekoliko spremenili? V bližini je restavracija, kjer moreva nemoteno govoriti.«

Služabnik dozdevno še omahuje.

»Ali ste v službi policije, gospod?«

»Da, detektiv sem,« odvrne Davis nestrpno. »Odlomite se hitro, imamo malo časa. Povedali mi boste samo to, kar veste!«

Ko služabnik sliši, da si more zaslužiti nekaj novcev, se brez obotavljanja napoti z Davison v bližnjo krčmo, kjer jima natak na Davisonov mizljaj odpre posebno sobo, v kateri se moreta nemoteno porazgovoriti. Davis dobro vedé, da bo kaplja dobrega vina tem hitreje razvzrojila služabnikov jezik, naroči steklenico vina. Ko jo postavi natak na mizo, ga opozori, da naj pride v sobo šele tedaj, ko ga pokliče. Sedaj sta torej povsem nemotena.

Mirno seže Davis v žep in položi poleg steklenice nekaj zlatov. Služabniku se oči poželjivo zasvetijo, ko vidi, da se mu nudi lepa nagrada.

»No, sedaj mi morete odgovoriti na neka vprašanja. Opozarjam vas pa, da mi poveste samo golo resnico, kajti domneve in podobne razne govorice mi ne morejo pri poizvedovanju nič koristiti.«

Služabnik priklanja.

»Kako se imenujete?«

»Donelson, vaše blagorodje.«

»Dobro, no sedaj mi pa povejte, kako dolgo ste že v službi pri mlademu gospodu Morrisu?«

Služabnik strmi, da je detektiv, kot se mu zdi, tako dobro poučen o razmerah gospoda Morrisa.

»Ravno leto dni.«

»Tako — tako. — Gospod Morris je še samec, kaj ne?«

»Da.«

»In ali stannje popolnoma sam v veliki hiši?«

»Do pred kratkim je stanovala v hiši še njegova teta in njena hči. Odkar pa je slednja podedovala veliko premoženje, sta se preselila na Škotsko.«

Davis si izpovedi skrbno notira v svojo beležnico.

»Kako se imenujeta dami?«

»Morris, kot moj bivši gospodar.«

»Dobro. Sedaj mi pa še odgovorite na nekaj vprašanj glede vašega gospodarja. — Povejte mi, ali je vaš gospodar mnogo doma?«

Služabnik se nasmehne.

»Ne. Čestokrat je cele tedne odsoten. Sedaj je bil menda dalj časa na obisku na Škotskem. Pa tudi prej, ko sta bili stara gospa in hčerka še tukaj, je bil pogosto kar po pol tedna z doma. Kje je bil, ne vem.«

Davis si zopet nekaj notira.

»Ali ima gospod Morris sarno to hišo?«

»Da, vaše blagorodje. Če bi imel še kako drugo hišo, bi bil moral o tem gotovo kaj slišati.«

Davis da služabniku dva cekina.

»Imam jih še več pripravljenih za vas. Stavil vam bom še nekaj vprašanj, za katera vas bom še posebej nagradil, ako mi nanje odgovorite povsem golo in čisto resnico.«

»Na razpolago sem vam.«

»Ker je gospod Morris še neoženjen, pri tem pa zelo premožen, je docela opravičljivo, če vas vprašam tudi po drugih njegovih razmerah. Slišal sem namreč, da je imel vaš nekdanji gospodar nešteto ljubavnih zvez.«

Služabnik začudeno pogleda detektiva rekoč:

»Gospod Morris namerava poročiti svojo sestrično. O kakih drugih ljubavnih razmerah ne vem ničesar.«

»Vam pač v hiši niso posebno zaporni?«

»O, to pa, vaše blagorodje. Le s stari-kavim čimernim upraviteljem nisem mogel nikoli v sloji živeti. Sicer je pa mogoče, da je imel gospod Morris še kake ljubzen-ske spletki. Saj je mlad, lep in vrlutega zelo premožen mož. Toda to ni nikomur v hiši prišlo na ušesa, ker bi bil sicer moral o tem kaj slišati.«

»No, dobro, pa odloživa zaenkrat to vprašanje. Sedaj bi rad kaj bolj podrobnega izvedel o razmerju, ki je vladalo med mladim Morrisom in njegovo sestrično. Kaj ne, zaročena sta tudi že?«

»To ravno ne, ampak drug drugemu sta se takorekoč zaoblubila.«

»In mlada gospodična se nahaja sedaj na Škotskem?«

»Da, tako je.«

»Ali ste morda sicer še kaj opazili, kar bi se nanašalo na to zadevo?«

Služabnik se zamisli.

»Ne, vsaj nič pomenljivega. V zadnjem času sta se nekoliko sporekla. Sedaj pa menda med njima vladajo zopet najpriskrnejši odnosi.«

Davis se vidno zelo zanima za razmerje mladega para.

»Prepirala da sta se?«

»Da, vaše blagorodje. Mlada gospodična je nekako eno moč izostala z doma. Menda je bila pri eni svojih prijateljic. V sled tega sta se sprla. Potem je gospodična podedovala veliko premoženje in od-potovala na Škotsko. Kmalu je odšel tudi mladi gospod za njo.«

»Tako, tako. No, in kje je sedaj; še vedno tam?«

»Tega ne vem. Mogoče je še.«

Davis si zopet dela opazke.

»Natančno torej ne veste, če je gos-pod še na Škotskem?«

»Ne!«

»Toda vsekakor bi bili morali kaj slišati od svojih tovarišev, da so gospoda Morrisa s prtljago spremenili na postajo?«

»Da, to je res nekaj posebnega,« dé služabnik čez nekaj časa, dočim ga Davis ostro opazuje. Nad tem smo si že vsi belili glavo. Gospod je vedno odhajal na potovanja, ne da bi jemal seboj kaj prtljage. Spremljati ga ni smel nihče. Ko se je čez nekaj časa vrnil, se je vedno govorilo, da je bil na potovanju. — Tako je bilo tudi sedaj.«

Davis z napeto pozornostjo poslušá služabnikovo pripovedovanje. Saj je zanj velike važnosti. Zato nagradi služabnika še z enim zlatom.

»Sedaj imam pa še eno vprašanje: Ali je bil vaš gospodar večkrat v White-chaplu?«

»V Whitechaplu?« vpraša služabnik začudeno. »Kaj naj bi pa počel v tem zlo-glasnem gnezdu, kjer je menda bivališče strašnega Jaka? Ne, o tem mi ni nič zna-nega.«

»In tudi nič ne veste, če je gospod Morris imel znanje z mlado damo, ki je po-sebno pozornost vzbujala s svojimi lepimi plavalnimi kodri?«

»Ne, vaše blagorodje.«

Davis je nad tem odgovorom naravnost razočaran. Kajti če je William Morris v resnici — tisto plavalaske občeval ter umoril Jane Beatmor, potem je moral pri tem postopati zelo pretkano pa tudi pre-vdno. Seveda to ni bilo nemogoče. Saj ni bil prvi slučaj, da so mladi moške iz boljših krogov zapeljali lepa, a revna dekleta, ka-tera so potem, ko so jim pretile neprijetne posledice, hladnokrvno umorili. Pa ne da je tudi gospod Morris zagrešil podoben zločin? Vsa neverjetno to ni. Ampak kako bi bila oba prišla v zapadni del mesta? — To vprašanje je tudi še nepojasnjeno.

»Ali vaš bivši gospodar ni povedal, kdaj se vrne?«

»Ne, vaše blagorodje. — Sploh je gos-pod Morris zelo molčeč, za nas enega se komaj zneni. Upravičilo bo to najbrže ve-del. S tem se gospod večkrat razgovarja. Niti najmanj ne morem domnevati, kje je sedaj gospod Morris.«

Se en cekin podari Davis služabniku, potem pa ga odsluži z besedami:

»Dajte mi vaš naslov. Ni izključeno, da vas kasneje še potrebujem.«

Služabnik mu navede londonsko pred-mestje, kjer se namerava sedaj nastaniti, in se pred odhodom še na vse mogoče na-čine zahvaljuje Davisu za bogato nagrado.

Tudi Davis kmalu za njim zapusti re-stavracijo ter se napoti proti Morrisovi hiši. Ker so vrata zaprta, potegne za hišni zvonec. Ni mu treba dolgo čakati. Prileten mož — po njegovi sodbi hišni upravitelj — mu odpre vrata.

»Z gospodom Morrisom bi rad govo-ril,« ga vladno nagovori.

»Gospod je na potovanju,« odgovori starec čimerno.

»Ali mi ne morete povedati, kdaj se vrne?«

»Natančno vam tega ne morem naye-sti, mislim pa, da bo v dveh ali treh dneh že zopet doma.«

»Že dobro, se bom pa potem še enkrat oglasil.«

»Ali naj kaj sporočim, gospod?«

»Ne,« odvrne detektiv, ki se hoče iz-ogniti vsaki sumnji. »Ni nič posebnega, o čemer bi rad govoril z gospodom.«

»Vsekakor je marsikaj zagonetno,« si misli Davis, ko odhaja iz Morrisove hiše, »posebno pa to, da gospodar tako dolgo iz-ostaja z doma, ne da bi uslužbenec vedel, kje se pravzaprav nahaja. To dejstvo je sicer precej sumljivo, vendar pa še nikak povod za aretacijo, samo na baronovo iz-poved pa tudi ničesar ne morem podvzeti. Gospod Morris je vsekakor mož, ki uživa velik ugled!«

Nekrat zažuti detektiv, da ga je ne-kdo prijel za ramo. Naglo se obrne. Pred njim stoji služabnik, s katerim je bil malo prej skupaj v restavraciji.

»Oprostite, blagorodje, ravnokar mi je nekaj prišlo na um, kar bi bilo morda va-žno za vas.«

»Ali je pa to tudi res?« vpraša Davis, uverjen, da si hoče služabnik zaslužiti še več denarja.

Odgovorni urednik Anton Brandner, Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani, Izdava konzorci »Nova Pravda«.

CENE ZA OGLASE:

1. Za enostolpne oglase do 10 cm višine: po 50 para vsak milimeter.
 2. Za enostolpne oglase do 20 cm višine: po 75 para vsak milimeter.
 3. Za enostolpne oglase preko 20 cm višine: po 1 Din vsak milimeter.
- Če je oglaš dvostolpen, se računa dvakrat toliko; če je tristolpen, trikrat toliko itd.
- Poslana in druga naznanila med besedilom, se računajo po 150 Din za vsak milimeter enostolpne višine.
- Naš oglašni del ima 8 stolpcev.

R. ALMOSLECHNER, draguljar, Celje, Gosposka ulica štev. 14.

Pozlatiti Posrebiti

Zaloga zlatnine in srebrnine, China srebra, ur itd. — Lastna popravilnica. — Velikanska zaloga poročnih prstanov! — Poročne prstane po meri tekom štirih ur.

Kupuje se staro zlato in srebro.

Očala, ščipalci

ure, zlatino najbolj kupite pri

Fr. P. Zajec,

izprašen optik in urar

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Slekla natančno po zdravniških predpisih.

Vaclav Schramm

Celje, Kralja Petra cesta št. 14.

Izdelovalnica instrumentov. — Velika zaloga vseh glasbil, zlasti tamburic najboljše kakovosti, strune in vse v glasbo spadajoče potrebščine.

Cene nizke! Posredstva točno!

OGLAŠUJTE V „NOVI PRAVDI“

Tone Malgaj

Pleskar za stavbe in pohištvo, lakiranje vozniških koles v ognju. Sobni slikar. Specijalni oddelki za črko-slikarstvo na steklo, pločvino, zid, les itd.

Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Celovška cesta 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici štev. 6.

Dobro blago se samo hvali

le preprčati se je treba

zatorej ne zamudite prilike ogledati si veliko izbrano emajlirane kuhinjske posode pri

„FORTUNA“ trg. dr. Bizjak & Comp

LJUBLJANA, Krekov trg 7 (pogaj. Mestnega doma).

En gross. Cene konkurenčne. En detail.

Priporočila se trdka

JOSIP PETELINC, Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

Najboljše šivalne stroje GRITZNER in ADLER

za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opre-mah, istotam igle za vse sisteme strojev in koles ter posamezni deli. Galanterijsko blago, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in brivce, veze-nine, kravate, čipke, palice planinske in sprehajalne, jedilno orodje. Popravila vseh vrst šivalnih in pisalnih strojev se sprejemajo. Večletna garancija šivalnih strojev. Pouk v vezenju in krpanju perila na strojih brezplačen!

Štefan Ferant

urar državnih železnic

Celje, Dečkov trg št. 3

priporočila svojo urarsko in zlatarsko obrt. — Cene solidne.

Kože divjih živali

v veliki in mali množini kupujem skozi celo leto

D. Zdravič, trgovina z usnjem

LJUBLJANA, Sv. Florijana ulica štev. 9.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj

Stoewer - Record

Vrhunec finomehanike! Zastopstvo:

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8., reg. zadr. z o. z.

sprejema vloge na knjižice in plača čistih

7%

obresti brez odbitka rentnega in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi za vloge v tekočem rač. obrestovanje po dogovoru.

Podeljuje kratkočasne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

Tvorilca pe-tatnih znamk, Stampilij in emajliranih tablic

Anton Černe

graveur

Ljubljana, Dvorni trg 1.

Jadranska banka, a. d. Beograd

Delniška glavica: Din 60,000.000 — Rezerva Din 32,515.000 —

Podružnice:

Bled Cavtat Celje Dubrovnik Ercegnovi Jelsa	Jesenice Korčula Kotor Kranj Ljubljana Maribor	Metković Prevalje Sarajevo Split Sibenik Zagreb
--	---	--

Amerikanski oddelak.

Naslov za brzojave: **JADRANSKA.**

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.

FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82. New-York City.

BANCO YUGOSLAVO DE CHILE: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natales, Porvenir.

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

Podružnice:

Maribor	Dunajska cesta štev. 4	Ekspoziture:
Novo mesto	(v lastni stavbi).	Konjice
Rakek	Kapital in rezerve Din 17,500.000.	Meža - Dravograd
Slovenjgradec	Izvršuje vse bančne posle	
Slovenska Bistrica	najtočneje in najkulantneje.	

Brzjavlj: Trgovska. Tel.: 139, 145, 458.